

Ze tmy do svetla

PRACOVNÝ LIST Č.5 JEŽIŠOV PRVÝ ZÁZRAK

PODNETY K PRÍPRAVE NA BIBLICKÚ SÚŤAŽ BIBLIA PRE VŠETKÝCH 2020

BIBLIA PRE
VŠETKÝCH 2020

DIECÉZNY KATECHETICKÝ ÚRAD
BRATISLAVSKEJ ARCIDIECÉZY

Jn 2, 1-12

Na tretí deň bola v Káne Galilejskej svadba. Bola tam aj Ježišova matka. Na svadbu pozvali aj Ježiša a jeho učeníkov. Keď sa minulo víno, povedala Ježišovi jeho matka: „Nemajú vína.“ Ježiš jej odpovedal: „Čo mňa a teba do toho, žena? Ešte neprišla moja hodina.“ Jeho matka povedala obsluhujúcim: „Urobte všetko, čo vám povie!“ Stálo tam šesť kamenných nádob na vodu, ktoré slúžili na očisťovanie, ako bolo zvykom u Židov, každá na dve až tri miery. Ježiš im povedal: „Naplňte nádoby vodou!“ A naplnili ich až po okraj. Potom im povedal: „Teraz načrite a zaneste starejšiemu!“ A oni zanesli. Keď starejší ochutnal vodu premenenú na víno - on nevedel, skade je, ale obsluhujúci, čo načierali vodu, to vedeli -, zavolať si ženícha a vravel mu: „Každý človek podáva najprv dobré víno a horšie až potom, keď si hostia upili. Ty si zachoval dobré víno až doteraz.“ Toto urobil Ježiš v Káne Galilejskej ako prvé zo znamení a zjavil svoju slávu. A jeho učeníci uverili v neho. Potom zišiel on i jeho matka a bratia i jeho učeníci do Kafarnauma, kde zostali niekoľko dní.

odporúčaná metóda čítania Božieho slova: metóda Kigali

POROZUMENIE TEXTU

Podľa židovského zvyku svadba trvala týždeň. Obstarával sa dostatok vína. Mária diskkrétne upozorňuje na nedostatok vína. Spôsob pomoci však necháva svojmu Synovi.

Ježišova odpoveď nie je odmietnutím, inak by Mária nehovorila sluhom, aby poslúchli Ježiša.

Urobte všetko, čo vám prikáže – tu sa ukázala sila viery Márie.

Podľa rabínskeho židovstva dňami svadby boli streda a štvrtok.

Svadba v židovstve - mala 2 časti: zasnuby a sobáš. Medzi nimi uplynul často aj rok. Ženich musel zatiaľ zabezpečiť bývanie pre nevestu. Samotný sobáš predchádzala príprava svadobnej zmluvy, v ktorej sa písalo, ako sa manžel postará o manželku. Tradíciou bola svadba pod šírym nebom. Nevesta bola prikrytá hustým závojom. Ženich si najprv overil, či je to tá pravá, aby nedošlo k zámene ako v prípade starozákonného Jakuba. Potom bola nevesta privedená pod svadobný baldachýn, tam prebiehali modlitby požehnaní, čítanie svadobnej zmluvy, spoločné pitie z kalicha a nakoniec dal ženich neveste prsteň. Potom nasledovala hostina, svadobné dary, veselie s tancom a hudbou.

Na nedostatok vína upozornila práve Ježišova matka a tak stála pri zrode viery Ježišových učeníkov.

6 kamenných nádob – počet 7-1 symbol židovskej nedokonalosti. Ale aj počet učeníkov, ktorí uverili v neho (Ondrej a Jakub, Šimon a Ján, Filip a Natanael). Kamenné nádoby symbolizujú Zákon, prikázania, ktoré sa mali plniť. Ježiš neprišiel Starý zákon zrušiť, ale naplniť.

Sluhovia museli pracne nanosiť vodu zo studne v džbánoch.

Dve až tri miery – miera (bat) asi 40 litrov – teda Ježiš premenil asi 500 až 700 l vína. Dostatok vína, radosti – symbol mesiášskej doby.

Dobré víno je symbolom evanjelia a pravdy.

Prvé zo znamení – u Jána sa nehovorí o zázrakoch, ale o znameniach (1. - premenenie vody na víno, 2. - uzdravenie syna kráľovského úradníka, 3. - uzdravenie chorého pri Betsatskom rybníku, 4. - zázračné rozmnoženie chlebov, 5. - chodenie po mori, 6. - uzdravenie slepého od narodenia a 7. - vzkriesenie Lazára)

Ježiš zjavil svoju slávu: toto zjavenie slávy spočíva v tom, že učeníci uverili v neho.

Sú to posledné slová Panny Márie vo Svätom písme, akoby jej duchovný testament.

Slovník

Kána Galilejská - mestečko v Galilei. Slovo Kána znamená „stvorit“, „získať“, „získaný ľud“, „Bohom stvorený ľud“.

Svadba - V Izraeli uzatvárali manželstvo veľmi skoro 12-13 roční, najlepšie bolo vybrať si partnera zo širokého okruhu príbuzných, aby sa zachoval rod a majetok. O svadbe zvyčajne rozhodovali rodičia, aj o výške peňažného daru za nevestu. Obdobie zásnub trvalo 1 rok. V deň svadby prišiel ženích s rodinou a priateľmi do domu snúbenice a odviezol si ju do svojho domu. Na svadobnej hostine sa zúčastnilo veľa ľudí, príbuzní, priatelia, rodina, aj celá obec. Oslavy trvali asi 1 týždeň.

Žena - Ježiš oslovuje svoju matku titulom žena, čo v tej dobe bolo bežné a nie hanlivé. Navyše Mária je v tomto úryvku 4x označená ako Ježišova matka.

Hodina - "ešte neprišla moja hodina" - je to hodina Mesiášovho utrpenia a slávy, skôr väčší časový úsek, ktorý je vrcholom Ježišovej činnosti, k tejto hodine, k tomuto cieľu smeruje celý jeho život.

Kamenné nádoby - nádoby na židovské rituálne oštieňovanie. 6 kamenných nádob - počet 7-1 je symbolom nedokonalosti. Každá mala dve až tri miery - miera (bat) asi 40 litrov.

Oštieňovanie - rituálny kúpeľ, ktorý slúžil na očistenie od rituálnej nečistoty. Je to vlastne druh duchovného oštieňovania osôb a predmetov. Podľa Tóry sa človek dotykom nečistých predmetov, mŕtvol, nečistej osoby stáva kultovo nečistým (aj výtokom, krvácaním, pôrodom, manželským spolužitím). Čistota sa vo vedomí Židov spája so svätosťou. Čistiace prvky boli voda, oheň, krv a obeta.

Starejší - V minulosti bol na každej svadbe zastúpený tzv. starejší. Bol to starší muž, ktorý vedel „čo a ako“ a svadbu posúval po jednotlivých krokoch dopredu. Spoločne so ženíchom prišiel popýtať nevestu, odobral sa s nimi na obrad, sprevádzal ich všetkýmisvadobnými rituálmi.

Kafarnaum - mestečko na brehu Genezaretského jazera. Býval tu apoštol Peter, bola tu synagoga, Ježiš tu urobil veľa zázrakov, často sa tu zdržiaval a kázal.

Manželstvo - je zámerom Stvoriteľa, je jeho darom. Zároveň je symbolom vzťahu Boha a ľudí ako ženícha a nevesty.

SÚVISLOSTI

k Jn 2,5: „Ale keď začala aj egyptská krajina hladovať, ľud volal k faraónovi o chlieb. Faraón však povedal: »Chodte k Jozefovi a urobte všetko, čo vám povie« (Gn 41,55).

k Jn 2,6: „Farizeji totiž a Židia vôbec držia sa obyčaje otcov a nejedia, kým si neumyjú ruky až po zápästie. A keď prídu z trhu, nejedia, kým sa nevykúpu. A zachovávajú ešte mnoho iných vecí, ktoré prevzali: umývanie čiaš, džbánov, medenic a postelí“ (Mk 7,3-4)

k Jn 2,10: „Hovorím vám: Odteraz už nebudem piť z tohoto plodu viniča až do dňa, keď ho budem piť s vami nový v kráľovstve svojho Otca“ (Mt 26,29).

k Jn 2,11: „A my sme uvideli jeho slávu, slávu, akú má od Otca jednorodený Syn, plný milosti a pravdy“ (Jn 1,14).

„Áron im predniesol všetky slová, ktoré Pán hovoril Mojžišovi, a on urobil zázraky pred očami ľudu a ľud uveril“ (Ex 4, 30-31a).

Svadba je v Božom slove aj symbolickým vyjadrením vzťahu Boha a jeho ľudu. V tomto duchu môžeme vnímať aj nasledovné biblické úryvky:

Ž 45,11-12.15-16

Oz 2,16.18.21-22

Iz 54, 4-8.10

Iz 62,1-5

Zjv 21,2-4.9-11; 22,17

súvislosti – u Otcov a v učení Cirkvi

Augustín, O Pánovom slove Človek teda nech sa hanbí byť pyšným, keď sa Boh ponížil. Hľa, na svadbu prišiel okrem iného Syn panny, ktorý ustanovil svadby, keď bol ešte s Otcom.

Béda Keď sa tento text vezme už v doslovnom zmysle, samotný jeho láskavý príchod na svadbu je potvrdením pravej viery. Naznačuje tiež, aká odsúdeniahodná je podlosť Taciána, Markiána a ostatných, čo očierňujú manželstvo. Keby totiž bola na nepoškvrnenom lôžku a na svadbe oslávenej s náležitou čistotou nejaká vina, náš Pán by na ňu nijako neprišiel. Manželská čistota je dobrá, no zdržanlivosť vdov lepšia a panenská dokonalosť najlepšia, aby potvrdil, že si vyvolil všetky tieto stupne, ktoré sú však rozlíšené podľa svojich zásluh: narodil sa z čistého lona Panny Márie; čoskoro po narodení ho požehnali prorocké ústa vdovy Anny; a už ako mladý, pozvaný na svadbu, poctil ju prítomnosťou svojej moci.

Augustín, Komentár k Jánovi Čo je čudné na tom, že išiel na svadbu do toho domu, keď prišiel na svadbu na tento svet? Tu má snúbenicu, ktorú vykúpil vlastnou krvou, dal jej závdavok Ducha a bol s ňou zjednotený v lone Panny. Ženíchom je Slovo a ľudské telo je nevesta: oboje je jeden Boží Syn a ten istý Syn človeka. Lono Panny Márie je jeho izba, z ktorej vyšiel ako ženich zo svojej izby (porov. Joel 2,16).

Ján Zlatoústý Stojí za to spýtať sa, ako prišlo matke na myseľ očakávať od Syna takú veľkú vec. Ved' ešte nespravil žiadny zázrak, ako čítame neskôr toto urobil Ježiš ako prvé zo znamení. Začal ho však už odhaľovať Ján i jeho slová vlastným učeníkom. A ešte pred týmto všetkým samotné počatie aj udalosti po narodení spôsobili, že mala o dieťati

veľmi vysokú mienku. Preto Lukáš hovorí Mária zachovávala všetky tieto slová vo svojom srdci a premýšľala o nich (Lk 2,19). Prečo ho teda nikdy predtým nežiadala, aby urobil zázrak? Lebo práve nastal čas, kedy ho mali spoznať. Predtým žil ako jeden z mnohých, a preto sa mu matka neodvážila povedať niečo také. Keď však počula, že Ján o ňom vydal svedectvo a už má učeníkov, žiadala ho s istotou.

Ján Zlatouústy, Komentár k Jánovi Keď povedal „ešte neprišla moja hodina,“ následne urobil všetko, čo mu matka povedala, aby aj tým dostatočne ukázal, že nie je podriadený hodine. Lebo ak by bol, ako to mohol spraviť prv, než udrela hodina? A aj kvôli matkinej cti, aby sa nakoniec nezdalo, že jej protirečí, a aby ju nezahanbil v prítomnosti toľkých. Lebo k nemu priviedla obsluhujúcich, aby prosba zaznela od viacerých.

Béda Ako keby povedala: zdá sa síce, že odmietol, no urobí to. Matka ho totiž poznala ako poslušného a milosrdného.

Ján Zlatouústy, Komentár k Jánovi Niekoľko by mohol povedať, že hostia boli opití a ich zmysly otupené a neschopné úsudku, takže nevedeli, či je to voda alebo víno. Ale tí, ktorým bola zverená obsluha hostí, sú v najväčšej miere bdeli a starajú sa len o to, aby všetko poriadne zariadili. Preto na svedectvo toho, čo sa stalo, Pán nepovedal „nalejte hostom,“ ale „zaneste starejšiemu,“ lebo mal čulé zmysly.

Augustín, Komentár k Jánovi Tento Pánov zázrak premenenia vody na víno nie je zázrakom pre tých, čo vedia, že to urobil Boh. V ten deň urobil víno v nádobách ten istý, čo ho každý rok robí vo vínnej réve. Toto však už pre svoju obvyklosť nepovažujeme za zázračné. Preto si Boh vyhradil niektoré nezvyklé veci, ktoré urobí, aby zázračným spôsobom vzbudil akoby spiacich ľudí, a tí ho uctievali; preto nasleduje a zjavil svoju slávu.

KKC 495: „Mária, nazývaná v evanjeliách „Ježišova matka“ (Jn 2,1; 19,25), je z vnuknutia Ducha ešte pred narodením svojho Syna radostne pozdravovaná ako „matka môjho Pána“ (Lk 1, 43). Ved' ten, ktorého počala ako človeka z Ducha Svätého a ktorý sa skutočne stal jej Synom podľa tela, nie je nikto 466 iný ako večný Syn Otca, druhá osoba Najsvätejšej Trojice. Cirkev vyznáva, že Mária je skutočne Bohorodička (po grécky Theotokos).

KKC 1613: „Na začiatku svojho verejného života Ježiš vykonal svoje prvé znamenie – na žiadosť svojej Matky – počas svadobnej hostiny. Cirkev pripisuje veľkú dôležitosť Ježišovej prítomnosti na svadbe v Káne. Vidí v tom potvrdenie, že manželstvo je dobré, a predpoveď, že od tej chvíle bude manželstvo účinným znakom Kristovej prítomnosti.

KKC 2618: „Evanjelium nám zjavuje, ako sa Mária modlí a s vierou prihovára: v Káne Ježišova matka prosí svojho Syna o potrebné pre svadobnú hostinu, ktorá je znamením inej hostiny, totiž svadobnej hostiny Baránka, ktorý na prosbu Cirkvi, svojej nevesty, dáva svoje telo a svoju krv. A v hodine Novej zmluvy pri kríži je Mária vypočutá ako Žena, nová Eva, skutočná „matka žijúcich“

KKC 1335: „Zázraky rozmnoženia chlebov, keď Pán dobrorečil, rozlámal chleby a prostredníctvom svojich učeníkov ich rozdelil, aby nasýtil zástupy, sú predobrazom hojnosti tohto jediného chleba, ktorým je jeho Eucharistia. Znak vody premenenej na víno v Káne už zvestuje hodinu Ježišovho oslávenia. Naznačuje uskutočnenie svadobnej hostiny v Otcovom kráľovstve, kde budú veriaci piť nové víno, ktoré sa stalo Kristovou krvou.“

KKC 486: „Jednorodený Syn Otca, počatý ako človek v lone Panny Márie, je „Kristus“, čiže pomazaný Duchom Svätým, už od začiatku svojej ľudskej existencie, hoci sa to stane známym len postupne: pastierom, mudrcom, Jánovi Krstiteľovi, učeníkom (Jn 2,11). Celý život Ježiša Krista bude teda dávať najavo, ako ho „Boh pomazal... Duchom Svätým a mocou“ (Sk 10, 38).“

UŽIVOTNENIE

Mária ako prvá zbadala núdzu mladomanželov a poznala aj riešenie: problém predkladá svojmu Synovi. Nekáže mu, čo má spraviť, len upozorní na problém. Odovzdajme sa Panne Márii aj my, zverme jej svoj duchovný rast. Ona postrehne oveľa skôr ako my, čo nám chýba a vyprosí nám potrebné milosti u svojho Syna. Dôverujme našej Matke a nesklameme sa.

Keď prednášame svoje ťažkosti Bohu, zvyčajne mu hneď aj navrhujeme riešenie. Od Boha čakáme len to, že uskutoční, čo sme my vymysleli. Bolo by lepšie, keby sme to robili tak, ako Mária. Ona Ježiša len informovala, aký problém nastal. Nepredkladala nijaké riešenie. Dôverovala, že Ježiš bude najlepšie vedieť, čo má urobiť. Skúsme podobne v modlitbe konať aj my. Prednesme Bohu svoje problémy a dôverujme mu, že on nájde najlepšie riešenie.

Nielen vína bol na svadbe nedostatok, dokonca aj nádoby, ktoré mali slúžiť na očisťovanie, boli prázdne. Ježiš musel prikázať, aby ich naplnili vodou. V nádobách chýbalo to, na čo boli vytvorené. Sú prázdne – bez vody, ktorá je jednou zo základných podmienok života. Naše duše boli stvorené na to, aby boli naplnené Bohom, a často sú tiež len prázdnyimi nádobami. Zatúžme po plnosti Božieho života! Prosme Boha, aby nás naplnil sebou samým. Hľadajme spôsob, ako môžeme byť Bohom naplnení: modlitba, Božie slovo, sviatosti, skutky lásky...

Mnohí si myslia, že Mária je na prekážku nášho vzťahu s Bohom. Jej túžbou však nie je to, aby nás pripútavala k sebe, ale aby nám pomáhala kráčať za Ježišom. Preto aj jej posledné slová vo Svätom písme sú: „Urobte všetko, čo vám povie.“ Ak si myslíme, že sme pravými ctiteľmi Panny Márie, a pritom sa nesnažíme plniť Božiu vôľu, potom nie sme jej skutočnými deťmi. Na Máriu sa mohli v najvyššej miere vzťahovať slová Ježiša: „Ten, kto plní vôľu môjho Otca, je môj brat, sestra i matka“ (Mt 12,50). Len vtedy budeme skutočnými Máriinými deťmi, ak sa budeme usilovať žiť podľa slov jej Syna.

Mária nás pozýva, aby sme urobili všetko, čo nám Ježiš hovorí. Nemáme si vyberať len niečo z jeho slov – len tie, ktoré nám vyhovujú. Je našou úlohou plniť aj tie, ktoré sa nám zdajú náročné a sa nám nepáčia. Zachovávajme ich a o iné sa nestarajme. Sv. Terézii Avilskej raz Pán Ježiš povedal, aby plnila jeho vôľu a on sa zasa bude starať o jej potreby. Je to vec dôvery. Mám sa usilovať, aby som konal jeho vôľu a nechal ho konať tak, ako uzná za vhodné. Sám napokon spoznám, že by som nič lepšieho nevymyslel.

Boh nie je povznesený ani nad naše starosti, ani nad naše radosti. Zaujímajú ho aj také maličkosti, ako je dostatok vína na svadbe. My by sme si povedali, že to nie je hodné Boha. Ale jemu stálo za to, aby sa premenenie vody na víno stalo prvým zázrakom, ktorý ukázal božskú moc svojho Syna. Boh nie je nudný. Chce aby sme mali radosť a teší sa z nej. Aj svet stvoril tak, aby sme sa z neho tešili. V Knihe Sirachovcovej nás vyzýva: „Synu, ak máš z čoho, dopraj si ... Nepripuť, aby ti unikol radostný deň“ (Sir 14,11.14). Môžeme prežívať aj radosť z hojnosti, len to nemá byť náš hlavný cieľ, a najmä nie na úkor núdznych.

Keď Boh dáva, dáva hojne. Nedokáže byť skúpy. Jeho štedrosť podľa všetkých evanjelií nepozná mieru a je prehojné. Keď rozmnoží chlieb, je ho toľko, že nazbierajú sedem až dvanásť košov odrobín. Keď premení vodu na víno, tak rovno 500-600 litrov. Má nám to pripomenúť, že je taký štedrý aj v duchovných daroch. Napĺňa nás svojimi milosťami v pretekajúcej miere. Len vyprázdňime nádoby svojho srdca od všetkého, čo zbytočne zapĺňa naše vnútro a spoznáme, s akou hojnosťou udeľuje svoje duchovné dary.

SEBAREFLEXIA

„...povedala Ježišovi jeho matka: »Nemajú vína.«“ Dokážem prednášať svoje problémy Ježišovi s rovnakou jednoduchosťou a dôverou ako Panna Mária?

„Urobte všetko, čo vám povie!“ Som ochotný plniť každý Ježišov príkaz, alebo som poslušný len niektorým jeho slovám a pred ostatnými si zakrývam oči a zapchávam uši?

Sluhovia verne plnili Ježišove príkazy: naplnili nádoby vodou, nabrali z tej vody a zanesli starejšiemu... Mám ochotu vždy uskutočňovať Ježišove slová, aj keď im nerozumiem a zdajú sa mi v danú chvíľu zvláštne?

MODLITBA

Panna Mária, prostrednica milostí – Ty si bola vždy nablízku Ježišovi ochotou plniť vôľu Nebeského Otca. Ako to robil aj On. Prosím ťa, vypros aj mne milosť byť blízko pri Ježišovi a ochotne plniť vôľu Otca.

Mária, ty ma pozývaš robiť všetko, čo je správne, dobré a Bohu milé. Vypros mi u Nebeského Otca múdrosť a poznanie, že Boh sa ku mne prihovára cez Sväté Písmo, cez mojich rodičov aj cez modlitbu. Prosím o silu, aby som na Jeho volania odpovedal svojou ochotou a poslušnosťou.

Pane Ježišu, odovzdávam ti seba ako krehkú hlinenú nádobu, ktorá je veľakrát prázdna alebo naplnená mojimi ľudskými slabosťami a hriechmi. Prosím ťa, vstúp do môjho života a premieňaj neustále vodu mojej krehkej ľudskosti na víno, božský nápoj, ktorý je nápojom radosti, a pokoja. Ak bude moje vnútro prázdne, naplň ho svojou Božskou prítomnosťou.

ZAPAMÄTAJ SI

Jeho matka povedala obsluhujúcim: „Urobte všetko, čo vám povie!“ Jn 2, 5

KVÍZOVÉ OTÁZKY

1. Vyber správnu odpoveď

Kána Galilejská:

- A/ dnešné Keفر Kenna
- B/ leží neďaleko Nazareta
- C/ nachádza sa v Dekapole

„Čo mňa a teba do toho, žena“ je:

- A/ semitské vyjadrenie
- B/ používa sa na vyjadrenie správnej žiadosti
- C/ dosť časté v Starom zákone a aj v Novom zákone

Ježiš so svojím sprievodom odišiel po svadbe v Káne do:

- A/ Jeruzalema
- B/ Betsaidy
- C/ Kafarnauma

Kafarnaum leží:

- A/ na východnom brehu Genezaretského jazera
- B/ na západnom brehu Genezaretského jazera
- C/ v končinách, kde býva najväčšie množstvo rýb

„Strávi ma horlivosť za tvoj dom“ je citát z knihy SZ:

- A/ Dt
- B/ Nm
- C/ Ž

Kedy učeníci uverili Písmu i slovu, ktoré povedal Ježiš?

- A/ po premenení vody na víno
- B/ keď bol v Jeruzaleme
- C/ keď vstal zmŕtvych

Krst Pána Ježiša pripadá asi na náš:

- A/ január - február
- B/ február - marec
- C/ marec - apríl

Židovská Veľká noc pripadá asi na náš:

- A/ január - február
- B/ február - marec
- C/ marec - apríl

Prvé zo znamení Ježiša sa udialo:

- A/ v Betánii
- B/ v Kafarnaume
- C/ v Káne Galilejskej

2. Dopln čísla:

Na koľký deň po stretnutí Ježiša s Filipom a Natanaelom bola v Káne svadba?

Koľko kamenných nádob, ktoré slúžili na očisťovanie stálo na svadbe v Káne?

Obsah kamennej nádoby na vodu, ktorá slúžila na očisťovanie?

Jedna židovská "miera" mala asi ...

Za koľko dní Ježiš postaví chrám svojho tela?

Koľko rokov stavali Jeruzalemský chrám?

V ktorom roku bol pokrstený Pán Ježiš?

3. Kto povedal komu, utvor dialógy

A/ „Urobte všetko, čo vám povie!“

B/ „Čo mňa a teba do toho, žena? Ešte neprišla moja hodina.“

C/ „Nemajú víno.“

A/ „Štyridsaťšesť rokov stavali tento chrám a ty ho postavíš za tri dni?“

B/ „Aké znamenie nám ukážeš, že môžeš toto robiť?“

C/ „Zborte tento chrám a za tri dni ho postavím.“

4. K slovným spojeniam prirad' udalost'

A.
zavolať si ženícha
dobré víno
prvé zo znamení

B.
predavači dobytky
bič z povrázok
predavači holubov